Datum van inontvangstneming	:	19/07/2016

Zaak C-330/16

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

10 juni 2016

Oznaczenie sądu krajowego:

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 mei 2016

Verzoeker en appellant:

Piotr Zarski

Verweerder en geïntimeerde:

Andrzej Stadnicki

[OMISSIS]

BESLISSING

[OMISSIS]

De Sad Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (districtsrechtbank, Warschau, XXIII appèlrechter in handelszaken) [OMISSIS]

heeft na de behandeling [OMISSIS]

van de vordering van Piotr Zarski

tegen Andrzej Stadnicki

tot betaling

op het hoger beroep van verzoeker

[OMISSIS]

beslist als volgt:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Is de verhuur van ruimten een dienst in de zin van artikel 2, punt 1, en artikel 3 (alsook de overwegingen 2, 3, 7, 11, 18 en 23) van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties?

2. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, moet dan, ingeval een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd is gesloten, die huurovereenkomst of elke afzonderlijke „transactie" die de betaling van de huursom als tegenprestatie voor de beschikbaarstelling van de ruimten en aansluitingen vormt, worden aangemerkt als handelstransactie in de zin van artikel 1, lid 1, artikel 2, punt 1, artikel 3, artikel 6 en artikel 8 (alsook de overwegingen 1, 3, 4, 8, 9, 26 en 35) van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad [OMISSIS]?

3. Indien op de tweede vraag wordt geantwoord dat elke betaling van de huursom als tegenprestatie voor de beschikbaarstelling van de ruimten en aansluitingen een handelstransactie is, moeten artikel 1, lid 1, artikel 2, punt 1, en artikel 12, lid 4 (alsook overweging 3) van richtlijn 2011/7/EU van het Europees **[Or. 2]** Parlement en de Raad [OMISSIS] dan in die zin worden uitgelegd dat de lidstaten huurovereenkomsten die voor 16 maart 2013 zijn gesloten, kunnen uitsluiten van de toepassing van de richtlijn wanneer de achterstand bij de betaling van de afzonderlijke huurtermijnen zich na deze datum voordoet?

[**Or. 3**]

[OMISSIS]

Overwegingen

1. VOORWERP, FEITEN EN PROCEDURE

De zaak betreft de vergoeding van invorderingskosten die ontstaan zijn door betalingsachterstand bij handelstransacties. Partijen, beide ondernemers, sloten een huurovereenkomst betreffende kantoorruimte waarbij de verhuurder de huurder, verweerder in het hoofdgeding, tegen betaling van huur het gebruik van de ruimte toestond. Nadat een betalingsachterstand was ontstaan, eist de verhuurder thans van de huurder vergoeding van de invorderingskosten.

Het gaat om de verduidelijking van de vragen of – in het licht van het Unierecht – ten eerste de verhuur van ruimten een dienst is, en ten tweede of de huurovereenkomst dan wel elke afzonderlijke „transactie" die de betaling van de huursom als tegenprestatie voor de beschikbaarstelling van de ruimten en

aansluitingen vormt, als handelstransactie moet worden aangemerkt. Indien de tweede vraag in die zin wordt beantwoord dat elke betaling van de huur als tegenprestatie voor de beschikbaarstelling van de ruimten en aansluitingen een handelstransactie is, rijst vervolgens de derde vraag, namelijk of de richtlijn in die zin moet worden uitgelegd dat de lidstaten huurovereenkomsten die voor 16 maart 2013 zijn gesloten, kunnen uitsluiten van de toepassing van de richtlijn wanneer de achterstand bij de betaling van de afzonderlijke huurtermijnen zich na deze datum voordoet.

Feiten

Żarski, verzoeker in het hoofdgeding, en Stadnicki, verweerder in het hoofdgeding, sloten op 20 september 2010 als ondernemers een overeenkomst voor onbepaalde tijd betreffende de huur van kantoorruimten [OMISSIS].

[OMISSIS].

Partijen kwamen overeen dat verweerder de huursom [OMISSIS] voor de lopende maand bij vooruitbetaling zou voldoen binnen zeven dagen na uitreiking van de btw-factuur. [OMISSIS]

[Or. 4] Tussen 9 april 2014 en februari 2015 heeft verweerder ondanks de ontvangst van negen opeenvolgende maandfacturen de huur en de servicekosten telkens enkele (tot meer dan twaalf) dagen te laat betaald.

Procedure voor de Sąd Rejonowy (rechter van eerste aanleg)

Verzoeker eiste, als verhuurder, van verweerder op grond van artikel 10, lid 1, van de Poolse wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties (Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) van 8 maart 2013 en artikel 3, lid 3, onder a), juncto artikel 6 van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad [hierna: „richtlijn 2011/7/EU”] betaling van 1 511,17 PLN als vergoeding van de invorderingskosten ten belope van een forfaitair bedrag van 40 EUR voor iedere te late betaling van de maandhuur door verweerder.

Verweerder concludeerde tot afwijzing van de vordering en beriep zich daarbij op artikel 15, lid 1, van de wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties van 8 maart 2013, volgens welke bepaling deze wet niet van toepassing is op overeenkomsten *die vóór de inwerkingtreding van de wet zijn gesloten*, dat wil zeggen voor 28 april 2013.

[OMISSIS] De Sąd Rejonowy [OMISSIS] wees de vordering af. De rechter stelde vast dat de nieuwe wet niet van toepassing is op overeenkomsten die vóór de inwerkingtreding ervan zijn gesloten.

Procedure voor de Sąd Okręgowy

De verhuurder, die het niet eens was met deze beslissing, heeft hoger beroep ingesteld bij de verwijzende rechter. Hij voert schending aan van:

1. artikel 2, punt 1, juncto artikel 1, lid 1, en de overwegingen 2, 12 en 36, van richtlijn 2011/7/EU door

a) buitentoepassinglating daarvan,

b) niet- inachtneming van de definitie van het begrip „handelstransacties" in de richtlijn,

c) miskenning van de doelstellingen van de richtlijn en de door haar beschermde belangen,

d) achterwegelating van een uitlegging van artikel 4, punt 1, en artikel 15, lid 1, van de wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties van 8 maart 2013 die in overeenstemming is met de doelstellingen van de Unie.

In hoger beroep stelt de verhuurder tevens dat de rechter in eerste aanleg geen rekening heeft gehouden met het cyclische en langlopende karakter van de huurovereenkomst, die als rechtshandeling uit een reeks periodieke prestaties – de handelstransacties – bestaat.

[Or. 5]

2. UNIERECHT

- Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties

Artikel 1 („Voorwerp en toepassingsgebied")

1. Deze richtlijn heeft ten doel betalingsachterstanden bij handelstransacties tegen te gaan teneinde de correcte werking van de interne markt te waarborgen, en daardoor het concurrentievermogen van ondernemingen en met name van mkb/kmo's te versterken.

2. Deze richtlijn is van toepassing op alle betalingen tot vergoeding van handelstransacties.

Artikel 2 („Definities")

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1) „handelstransacties”: transacties tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding;

Artikel 3 („Transacties tussen ondernemingen”)

1. De lidstaten zorgen ervoor dat bij handelstransacties tussen ondernemingen de schuldeiser zonder aanmaning recht heeft op interest voor betalingsachterstand, voor zover aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a) de schuldeiser heeft zijn contractuele en wettelijke verplichtingen vervuld, alsmede

b) de schuldeiser heeft het verschuldigde bedrag niet op tijd ontvangen, tenzij de schuldenaar niet verantwoordelijk is voor de vertraging.

2. [OMISSIS]

3. Wanneer aan de voorwaarden in lid 1 wordt voldaan, zorgen de lidstaten voor het volgende: **[Or. 6]**

a) dat met ingang van de dag volgend op de datum voor betaling of op het verstrijken van de termijn voor betaling, welke zijn vastgesteld in de overeenkomst, de schuldeiser aanspraak kan maken op interest voor betalingsachterstand;

b) indien er in de overeenkomst geen datum of termijn voor betaling is vastgesteld, dat de schuldeiser bij het verstrijken van een van de volgende termijnen aanspraak kan maken op interest voor betalingsachterstand:

(i) 30 kalenderdagen na de ontvangst door de schuldenaar van de factuur of een gelijkwaardig verzoek tot betaling;

(ii) indien de datum van ontvangst van de factuur of het gelijkwaardige verzoek tot betaling niet vaststaat, 30 kalenderdagen na de ontvangst van de goederen of diensten;

(iii) indien de schuldenaar de factuur of het gelijkwaardige verzoek tot betaling eerder ontvangt dan de goederen of de diensten, 30 kalenderdagen na de datum van ontvangst van de goederen of diensten;

(iv) indien de wet of de overeenkomst voorziet in een procedure voor aanvaarding of verificatie, waarbij de conformiteit van de goederen of de diensten met de overeenkomst moet worden vastgesteld, en indien de schuldenaar de factuur of het gelijkwaardige verzoek tot betaling

ontvangt vóór of op de datum waarop de aanvaarding of verificatie plaatsvindt, 30 kalenderdagen na die datum.

4. Wanneer voorzien is in een procedure voor aanvaarding of verificatie, waarbij de conformiteit van de goederen of de diensten met de overeenkomst moet worden vastgesteld, zien de lidstaten erop toe dat de maximumduur van die procedure niet meer dan 30 kalenderdagen bedraagt vanaf de datum van ontvangst van de goederen of diensten, tenzij in de overeenkomst uitdrukkelijk anders is overeengekomen en mits daarbij geen sprake is van kennelijke onbillijkheid jegens de schuldeiser in de zin van artikel 7.

5. De lidstaten zien erop toe dat de in de overeenkomst vastgestelde betalingstermijn niet meer dan 60 kalenderdagen bedraagt, tenzij in de overeenkomst uitdrukkelijk anders is overeengekomen en mits daarbij geen sprake is van kennelijke onbillijkheid jegens de schuldeiser in de zin van artikel 7.

Artikel 6 („Vergoeding van invorderingskosten")

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de schuldeiser wanneer bij handelstransacties interest voor betalingsachterstand overeenkomstig de artikelen 3 of 4 verschuldigd wordt, minstens een vast bedrag van 40 EUR mag invorderen.

[Or. 7] 2. De lidstaten zorgen ervoor dat het in lid 1 bedoelde vaste bedrag zonder aanmaning verschuldigd is als vergoeding voor de eigen invorderingskosten van de schuldeiser.

3. Naast het in lid 1 bedoelde vaste bedrag kan de schuldeiser aanspraak maken op een redelijke schadeloosstelling door de schuldenaar voor alle door diens betalingsachterstand ontstane invorderingskosten welke dat vaste bedrag te boven gaan. Daartoe kunnen onder meer de kosten worden gerekend die worden gemaakt voor het inschakelen van een advocaat of incassobureau.

Artikel 12 („Omzetting")

4. Bij de omzetting van deze richtlijn beslissen de lidstaten over de eventuele uitsluiting van overeenkomsten die voor 16 maart 2013 zijn gesloten.

3. POOLS RECHT

Richtlijn 2011/7/EU [OMISSIS] is omgezet bij de wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties van 8 maart 2013 [OMISSIS], die op 28 april 2013 in werking is getreden en in de plaats is gekomen van de tot dan toe van kracht zijnde wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties van 12 juni 2003 [OMISSIS]. Deze vroegere wet voorzag niet in een vergoeding van de invorderingskosten ten bedrage van 40 EUR.

Artikel 4

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1) handelstransacties – overeenkomsten die de levering van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding als voorwerp hebben, voor zover de in artikel 2 genoemde partijen deze in verband met hun economische activiteiten afsluiten;

Artikel 10

1. Vanaf de datum waarop de in artikel 7, lid 1, of artikel 8, lid 1, genoemde rente opeisbaar wordt, heeft de schuldeiser, bij wijze van vergoeding van de invorderingskosten, zonder aanmaning recht op betaling van een bedrag in PLN door de schuldenaar, dat omgerekend overeenkomt met 40 EUR volgens de gemiddelde wisselkoers van de Narodowy Bank Polski (Poolse nationale bank) op de laatste werkdag van de maand die voorafgaat aan de maand **[Or. 8]** waarin de geldelijke prestatie opeisbaar is geworden.

2. De schuldeiser heeft naast het in lid 1 genoemde bedrag recht op een redelijke schadeloosstelling voor de door hem gemaakte invorderingskosten die dat bedrag te boven gaan.

3. Het recht op het in lid 1 genoemde bedrag kan bij elke transactie worden ingeroepen, onder voorbehoud van artikel 11, lid 2, punt 2.

Artikel 15

1. Op handelstransacties die voor de inwerkingtreding van de wet zijn gesloten zijn de voordien geldende bepalingen van toepassing.

4. TWIJFELS VAN DE NATIONALE RECHTER

Eerste vraag

1 De verwijzende rechter is onzeker of de verhuur van ruimten een dienst is in de zin van artikel 2, punt 1, en artikel 3 (alsook de overwegingen 2, 3, 7, 11, 18 en 23) van richtlijn 2011/7/EU [OMISSIS].

2 Richtlijn 2011/7/EU definieert „*handelstransacties*" uitdrukkelijk als „transacties tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van *diensten* tegen vergoeding" (artikel 2, punt 1). De richtlijn gebruikt het begrip „diensten" zonder het nader te specificeren.

3 In het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, in richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt en in de Unierechtelijke regels met

betrekking tot de btw wordt het begrip „dienst" met het oog op het vrije verkeer van goederen, kapitaal en diensten ruim uitgelegd. Als diensten worden prestaties aangemerkt die gewoonlijk tegen vergoeding worden verricht en tijdelijk en grensoverschrijdend zijn. Het Hof heeft zowel de verhuur van ligplaatsen voor plezierjachten **[Or. 9]** aan booteigenaren uit andere lidstaten (arrest van het Hof van 29 april 1999, Ciola, C-224/97) als de leasing van auto's aan vennootschappen uit andere lidstaten (arrest van het Hof van 21 maart 2002, Cura Anlagen, C-451/99) als „dienst" aangemerkt. Het heeft alleen anders beslist in verband met de rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke zaken: een overeenkomst betreffende de exploitatie van een intellectueeleigendomsrecht is naar zijn oordeel geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten (arrest van 23 april 2009, Falco Privatstiftung en Rabitsch, C-533/07, EU:C:2007:257). Dit is een op zichzelf staand standpunt, dat in de context van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken is ingenomen in het kader van zaken die de rechterlijke bevoegdheid betroffen.

4 Volgens nationaal recht gelden als handelstransacties alleen overeenkomsten die de levering van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding als voorwerp hebben (artikel 4, lid 1, van de wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties). De nationale wetgeving bevat geen definitie van het begrip „*verrichten van diensten*". Op overeenkomsten tot het verrichten van diensten zijn telkens de bepalingen betreffende de opdracht van toepassing (artikel 750 van het Pools burgerlijk wetboek). Daartoe behoren bijvoorbeeld de volgende soorten overeenkomsten: opdracht, expediteursovereenkomst, lastgeving, agentuurovereenkomst, bewaarneming, opslagovereenkomst, overeenkomst rekening-courant en overeenkomst voor het vervoer van goederen. In de rechtsliteratuur wordt de overeenkomst tot het verrichten van diensten gedefinieerd als overeenkomst tot het verrichten van juridische, feitelijke, eenmalige of doorlopende handelingen van verschillende aard [OMISSIS]. Er bestaat geen eenstemmigheid over de vraag of de huurovereenkomst moet worden beschouwd als één van de in artikel 4, punt 1, van de wet inzake betalingstermijnen bij transacties genoemde overeenkomsten tot het verrichten van diensten in de zin van de richtlijn. [OMISSIS] **[Or. 10]** [OMISSIS].

5 Samenvattend: als inderdaad zou worden vastgesteld dat de verhuur geen dienst is, dan is de huurovereenkomst betreffende kantoorruimte geen handelstransactie in de zin van de richtlijn. Wanneer echter het verrichten van diensten met het oog op het doel van de richtlijn ruim zou worden uitgelegd, zou de huurovereenkomst tot de handelstransacties moeten worden gerekend. Voor een ruime uitlegging van het begrip „diensten" pleiten naar het oordeel van de nationale rechter de volgende overwegingen:

- het economische doel van overeenkomsten tot het verrichten van diensten, dat met het oog op het vrije verkeer van goederen, kapitaal en personen ruim moet worden opgevat.

- het ontbreken van een uitdrukkelijke uitsluiting van huurovereenkomsten in de definitie van handelstransacties volgens de richtlijn. Uitgezonderd van de richtlijn zijn alleen transacties met consumenten, interest betreffende andere betalingen zoals betalingen uit hoofde van de wetgeving inzake cheques en wissels of betalingen bij wijze van schadeloosstelling met inbegrip van betalingen uit hoofde van verzekeringspolissen, alsmede schulden die het onderwerp zijn van een insolventieprocedure, met inbegrip van schuldsaneringsprocedures (considerans van de richtlijn).

- het algemene en zwaarwegende belang van het tegengaan van belemmeringen voor de exploitatie van ondernemingen waarvan de activiteiten zich toespitsen op bijvoorbeeld de verhuur van auto's of onroerende zaken, de verpachting van grond of de leasing van auto's. Tijdige betaling van de maandelijkse huur door de klant is van wezenlijk belang voor de liquiditeit, de solvabiliteit en het dagelijkse beheer van zulke ondernemingen.

- het verschil tussen het doel van de uitlegging van het begrip „verrichten van diensten" met betrekking tot de rechtsmacht en de bevoegdheid [verordening (EG) nr. 44/2001] en de doelstellingen van richtlijn 2011/7/EU.

6 Deze argumenten pleiten met inachtneming van het doel van de richtlijn, het beginsel van het vrij verrichten van diensten en het bijzondere economische belang van huurovereenkomsten voor ondernemers voor een ruime uitlegging van het begrip „het verrichten van diensten".

Tweede vraag

[**Or. 11**]

7 Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, moet worden nagegaan of, ingeval een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd is gesloten, de huurovereenkomst zelf dan wel elke afzonderlijke „transactie" die de betaling van de huursom als tegenprestatie voor de beschikbaarstelling van de ruimten en aansluitingen is, als handelstransactie moet worden aangemerkt. Het economisch nut van een huurovereenkomst is dat aan de huurder steeds weer bepaalde diensten of goederen ter beschikking worden gesteld. De huurovereenkomst bestaat uit een reeks handelingen die een doorlopende transactie vormen.

8 Richtlijn 2011/7/EU gebruikt in artikel 1, lid 1, artikel 2, punt 1, artikel 3, artikel 6 en artikel 8 (alsook in de overwegingen 1, 3, 4, 8, 9, 26 en 35) het begrip „handelstransacties". *Handelstransacties* zijn volgens artikel 2, punt 1, van de richtlijn *transacties* tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding. In het algemene spraakgebruik is een transactie een handelsactiviteit die bijvoorbeeld de koop en verkoop van goederen of diensten betreft.

9 In het nationale recht worden transacties beperkt tot overeenkomsten. Artikel 4, punt 1, van de wet inzake betalingstermijnen bij transacties definieert *transacties* als *overeenkomsten* die de levering van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding als voorwerp hebben, voor zover de in artikel 2 genoemde partijen deze overeenkomsten afsluiten in verband met hun economische activiteiten.

10 Uit de overwegingen 1, 3, 4, 8, 9, 26 en 35 kan worden opgemaakt dat betalingsachterstand een negatieve uitwerking op de liquiditeit heeft en het financiële beheer van ondernemingen bemoeilijkt. [OMISSIS]. Daarmee rijst de vraag of de Uniewetgever de overeenkomst als rechtshandeling beschermt of de betaling – als tegenprestatie voor de levering van de goederen of diensten – als een zuiver economische handeling. **[Or. 12]**

11 Voor een ruime uitlegging van het begrip „handelstransacties" in de richtlijn pleiten de volgende overwegingen:

- letterlijke uitlegging van artikel 2, punt 1, van de richtlijn, waarin onder *handelstransacties transacties* worden verstaan. Elke overeenkomst is dus een transactie, maar niet elke transactie hoeft een overeenkomst te zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan een raamovereenkomst uit hoofde waarvan een aantal afzonderlijke transacties wordt verricht. Een overeenkomst wordt gesloten, een transactie wordt in de regel verricht.

- bescherming van het recht van de schuldeiser op een betaling bij handelstransacties. Het beschermingsdoel van de richtlijn mag niet worden beperkt tot overeenkomsten, maar moet zich ook uitstrekken tot handelsactiviteiten – dus transacties.

Derde vraag

12 Indien wordt aangenomen dat elke afzonderlijke „transactie" in de vorm van de betaling van de huursom als tegenprestatie voor de beschikbaarstelling van de ruimten en aansluitingen een handelstransactie is, moet nog worden verduidelijkt of artikel 1, lid 1, artikel 2, punt 1, en artikel 12, lid 4 (alsook overweging 3) van richtlijn 2011/7/EU in die zin moeten worden uitgelegd dat de lidstaten huurovereenkomsten die voor 16 maart 2013 zijn gesloten, kunnen uitsluiten van de toepassing van de richtlijn wanneer de achterstand met de betalingen van de huur zich na deze datum voordoet.

13 Ingevolge artikel 12, lid 4, van de richtlijn kunnen de lidstaten bij de omzetting van deze richtlijn beslissen over de eventuele uitsluiting van overeenkomsten die voor 16 maart 2013 zijn gesloten. De richtlijn gebruikt in artikel 12, lid 4, het begrip „overeenkomst" in plaats van het begrip „handelstransacties", hoewel het laatstgenoemde begrip in een groot aantal andere bepalingen van de richtlijn voorkomt (artikel 1, lid 1, artikel 2, punt 1, artikel 3, artikel 6 en artikel 8).

Bovendien wordt in artikel 12, lid 4, gesproken over het sluiten van overeenkomsten, niet over de *uitvoering* ervan.

14 Ingevolge de nationale regelingen in artikel 15, lid 1, juncto artikel 4, punt 1, van de wet inzake betalingstermijnen bij handelstransacties is deze wet niet van toepassing op *overeenkomsten* die vóór de inwerkingtreding van de wet *zijn gesloten*. Het begrip „sluiten van een overeenkomst" moet op basis van het nationale recht worden uitgelegd. De Poolse wetgever kan zelf de overgangsregelingen opstellen. [OMISSIS] **[Or. 13]** [OMISSIS] De wetgever kan in de regel bepalen of de nieuwe wet onmiddellijk van toepassing moet zijn of dat de oude wet nog van kracht blijft (*tempus regit actum*). Het langlopende karakter van diverse verbintenissen maakte het noodzakelijk deze te onderwerpen aan het beginsel van onmiddellijke toepassing van de nieuwe verbintenisrechtelijke regelingen. Het gaat hierbij om verbintenissen uit bijvoorbeeld aannemingsovereenkomsten in de landbouw, huur- en pachtovereenkomsten, overeenkomsten rekening-courant, verzekeringen en overeenkomsten betreffende levensonderhoud. Deze bepaling wordt door de rechtspraak ook op andere „prestaties met een langlopend karakter" toegepast [OMISSIS].

15 Het Hof heeft zich nog niet gedetailleerd uitgesproken over de toepassing van overgangsregelingen op huurovereenkomsten vanuit een Unierechtelijke optiek. In de conclusie van advocaat-generaal Maciej Szpunar van 20 april 2016 in de zaak Nikiforidis, C-135/15, dient zich evenwel een soortgelijk vraagstuk aan, al houdt het daar verband met een arbeidsovereenkomst en de Rome I-verordening. De advocaat-generaal werpt de vraag op of het daadwerkelijk de bedoeling van de Uniewetgever kan zijn de oude regels op verbintenissen van onbepaalde duur toe te passen. Vergelijkbare vragen zijn aan de orde in de onderhavige zaak. Zowel de perioden gedurende welke de bedrijfsruimten en de aansluitingen aan de schuldenaar ter beschikking zijn gesteld als de huurperioden waarover betaling is verschuldigd vallen binnen de temporele werkingssfeer van de richtlijn en de nationale wet; desondanks heeft de rechter van eerste aanleg de vordering afgewezen.

16 Derhalve rijst de vraag of de richtlijn niet de afzonderlijke langlopende of periodieke verbintenissen zou moeten beschermen, of dus bij de uitlegging van artikel 12, lid 4, niet voorrang zou moeten worden gegeven aan het beginsel van onmiddellijke toepassing van de nieuwe regeling. Dit soort verbintenissen wordt voor langere tijd aangegaan; derhalve is het wenselijk de gelding van de nieuwere, betere regeling niet naar een verre onbepaalde toekomst te verschuiven. Bijgevolg zou de door de Uniewetgever verleende bescherming de economische handeling in de vorm van een betalingstransactie moeten omvatten.

17 Artikel 12, lid 4, dat overeenkomsten die vóór 16 maart 2013 zijn gesloten uitsluit, beschermt strikt genomen geen afzonderlijke transacties die na de inwerkingtreding van de richtlijn en de wet inzake betalingstermijnen worden verricht. Het waarborgt derhalve niet het nuttig effect (effet utile) van de richtlijn

met betrekking tot langlopende verbintenissen. Deze uitlegging **[Or. 14]** zou marktdeelnemers *de facto* jarenlang kunnen beletten hun recht op een redelijke vergoeding van invorderingskosten doeltreffend te handhaven. Er zou zelfs een „freeze-effect" kunnen optreden waardoor het de schuldeiser volledig onmogelijk wordt gemaakt op basis van de richtlijn aanspraak te maken op vergoeding van de invorderingskosten.

18 Artikel 12, lid 4, van de richtlijn maakt met betrekking tot de rechtsgevolgen geen onderscheid tussen de datum waarop de overeenkomst wordt gesloten en de datum waarop de transactie wordt verricht. Indien echter onder overeenkomsten in de zin van artikel 12, lid 4, van de richtlijn en handelstransacties in de zin van artikel 2, punt 1, hetzelfde moet worden verstaan, dan houdt de sluiting van een overeenkomst (transactie) de uitvoering ervan in. Overeenkomsten worden namelijk gesloten, transacties worden verricht.

19 Om die reden wenst de nationale rechter te vernemen of overeenkomsten in de zin van artikel 12, lid 4, van de richtlijn kunnen worden geacht gelijk te staan aan transacties en of het sluiten van een overeenkomst (transactie) als de uitvoering ervan kan gelden. Het gaat derhalve om de vraag of de uitsluiting waarin artikel 12, lid 4, van de richtlijn voorziet, geldt voor transacties die na 16 maart 2013 zijn verricht.